

L'oncle Yehja i la gasela de les planes

-Versió rifenya de Les set cabretes i el llop-

Hi havia una vegada una gasela anomenada Kanya ma kan que tenia set cries. Cada dia quan sortia a buscar menjar els demanava que vigilessin.

- No obriu la porta a ningú, filletes. Podria ser l'oncle Yehja, el llop traïdor que ve a menjar-vos.
- No mare, no pateixis. Marxa tranquil·la- responien les cries.

Les cries jugaven mentre la mare era fora, només la petita, que era sorda, en quedava una mica apartada. Quan la mare tornava els deia.

- Obriu la porta, filles. Sóc jo, la vostra mare que us porto menjar.

Llavors les cries es barallaven per obrir

- Sí, mare, ara vinc a obrir-te –deia una.
- No, deixa'm obrir a mi, avui –responia una altra.
- I a mi, quan em deixareu obrir? Jo ja sóc gran –reivindicava una tercera.
- No us baralleu, filles, temps arribarà que trucaré i no hi haurà ningú que vulgui deixar el que estigui fent –els responia divertida la mare.

Mentrestant, l'oncle Yehja, un llop molt astut i traïdor, i que feia temps que tenia ganes de menjar-se les cries, cada dia espiava què feia la mare quan sortia. La seva intenció era cruspir-se-les mentre ella fos fora. Finalment va arribar un dia que es va decidir i, al cap d'una mica que ella hagués sortit, va trucar a la porta.

- Obriu la porta, boniques. La vostra mare acabar de tornar del mercat –els va dir.
- Sembla que la mare torna aviat avui.
- Vols dir que és la mare? Jo trobo que té una veu molt diferent.
- Tens raó, aquesta no és la veu de la nostra mare, i la mare no ens diu això.
- No, no t'obrirem, la nostra mare no ens diu pas això.

L'uncle Yehja se'n va haver d'anar amb la cua entre les cames. Aleshores va decidir fixar-se en el que deia exactament la gasela a les seves filles. Al cap d'uns dies va tornar-ho a intentar.

- Obriu la porta, filles. Sóc jo, la vostra mare que us porto menjar.

- Aquesta sí que és la veu de la mare i les seves paraules.

- Doncs, vinga, obrim.

- Ja us he enganyat. Ara ja no en quedarà cap de petita gasela. Nyam, nyam.

I es va anar cruspint totes les que va anar trobant. La sort, tanmateix, va voler que la petita de les gaselles, com que era sorda, no sentís res i que continués amagada mentre esperava que la trobessin les seves germanes. Poc temps després va arribar la mare i es va trobar la petita plorant.

- Què ha passat aquí? On són les teves germanes? –va preguntar-li tot preocupada.

- No ho sé mare, jo he anat a la cuina i no he vist ningú, al menjador i tampoc, també he anat a les habitacions de dalt i encara menys.

- Doncs mirem bé al lavabo i al rebedor.

- No hi ha ningú enlloc mare.

- Segur que ha estat l'uncle Yehja, el traïdor, que les ha enganyat.

- I ara què farem?

- Anirem a buscar-lo, però abans passarem per casa del ferrer perquè em faci unes banyes de ferro.

I la mare i la seva filla petita se'n van anar tot decidides a cal ferrer. Quan van arribar-hi la mare va dir-li.

- Ferrer necessito unes banyes de ferro per matar el llop traïdor.

- Molt bé –va respondre ell-, però abans m'hauràs de portar una mica de raïm.

I la mare gasela i la seva cria petita van anar a buscar raïm. Es van trobar una colla de veremadors i els en van demanar.

- Et donarem el raïm si abans ens portes aigua.

I totes dues se'n van anar cap a la font a cercar aigua, quan van arribar-hi n'hi van demanar.

- Si vols aigua, te la donaré. Però vull sentir uns músics –va dir-li la font.

I la mare gasela, acompanyada de la seva filla, va anar a buscar uns músics perquè toquessin al costat de la font. Quan els ho va demanar aquests li van respondre.

- Tocarem al costat de la font, però abans ens hauràs de portar una ovella.

- Molt bé, la demanaré al pastor. Ara hi vaig –va contestar ella tot decidida. Però quan va arribar on era el pastor aquest va dir-li.

- Si vols una ovella, te la donaré, però abans m'hauràs de portar blat.

I la mare gasela se'n va anar cap a un camp, on uns pagesos estaven segant blat, i els va preguntar si n'hi podien donar.

- D'acord, et donarem blat si abans ens portes iogurt.

- Molt bé, vaig a cap a casa la tia Malika que en té.

Quan va arribar a casa de la tia Malika i li va demanar iogurt, aquesta li va preguntar.

- I per què el vols el iogurt?

- Doncs per donar-lo als pagesos que així em donaran blat, que podré donar al pastor, que em donarà una ovella per als músics, que tocaran al costat de la font, que em donarà aigua, que portaré als veremadors, que em donaran raïm per al ferrer.

- I per què vols portar raïm al ferrer?

- Doncs perquè em faci unes banyes per matar el llop traïdor que s'ha menjat les meves sis cries.

- Doncs si és així, t'ajudaré!

I la tia Malika li va donar el iogurt que va portar als pagesos, que li van donar blat, que va portar al pastor, que li va donar una ovella, que va donar als músics, que van tocar al costat de la font, que li va donar aigua, que va portar als veremadors, que, a canvi, li van donar raïm. I amb el raïm se'n va anar a cal ferrer que li va fer unes banyes de ferro. Aleshores mare i filla

se'n van anar cap a la casa de l'oncle Yehja, que estava dormint. La mare gasela estava molt empipada i va començar a cridar.

- Surt, llop traïdor, que t'has menjat les meves cries.

- Què vols gasela? No veus que les teves filles estan mortes i ben mortes.

- No, mare, no. Encara som vives! —es va sentir de dins de la panxa del llop.

Quan la gasela va sentir allò va agafar empenta i va córrer cap al llop traïdor. Li va clavar les banyes de ferro i el va deixar ben mort. Llavors, amb l'ajuda de l'altra cria, van obrir la panxa del llop i així va salvar les seves filles.

La Koumba sense mare

-Amb més o menys variacions és un conte comú a diversos països de l'Àfrica Occidental-

Hi havia una vegada un home que tenia dues esposes amb cadascuna de les quals havia tingut una filla. Al·là va fer que una de les dones morís i deixés la seva filla òrfena. Les dues noies tenien el mateix nom. Per diferenciar-les, els van posar els sobrenoms de "Koumba amb mare" i "Koumba sense mare". El pare temia tant a la seva dona que acceptava tot el que feia o deia. I li va permetre que la Koumba sense mare fes tota la feina de la casa.

Un dia, mentre rentava els plats, la Koumba sense mare va oblidar-se de rentar una cullera de fusta i la seva madrastra, furiosa, la va enviar a rentar-la a la platja de Ndayane. La Koumba, plorant, va caminar per la carretera durant dos dies i dues nits. Caminava i caminava, fins que va trobar en el seu camí un ginjoler abatut. Es va agenollar i el va saludar. I l'arbre va preguntar-li: "Però, on vas tu, una nena tan ben educada?"

La Koumba va respondre-li: "La dona del meu pare m'ha enviat a rentar aquesta cullera a la platja de Ndayane". El ginjoler va donar-li alguns gínjols tot dient-li: "Déu guia els teus passos".

La Koumba sense mare li ho va agrair i va seguir el seu camí. Va tornar a caminar i va trobar una olla al foc, es va agenollar i la va saludar. L'olla li va preguntar: "Però, on vas tu, una noia tant ben educada?" La Koumba li respongué: "La meva madrastra m'ha enviat a rentar aquesta cullera a la platja de Ndayane".

L'olla va agafar una mica del que estava cuinant i ho va donar a la Koumba per menjar, tot dient-li: "Déu guia els teus passos".

Després d'haver menjat bé, va donar les gràcies i va reprendre el seu viatge. La Koumba sense mare va caminar i caminar fins que va trobar una dona molt vella en el seu camí. Tenia només una cama, un braç, un ull, una orella i un dit. La Koumba es va agenollar i la va saludar. La vella li va preguntar: "Però nena meva, on vas?"

I ella li respongué: "La meva madrastra m'ha enviat a rentar aquesta cullera a la platja de Ndayane."

La vella li va lliurar un os blanc i pelat. La Koumba no va dir res, el va agafar i el va posar en una olla, que immediatament es va omplir de carn. La vella li donà un gra de mill i la Koumba el va

posar en un morter, que va quedar ple de cuscús, i el va posar dins l'olla. S'ho van menjar. En acabar la vella li digué: "Koumba, ves a rentar els plats sense oblidar la teva cullera, abans que sigui completament fosc".

Quan la Koumba va haver acabat, la vella li va donar una agulla petita i una altra de més gran, i li va dir: "Ara vés a dormir, posa't a sota el llit perquè tots els meus fills són animals salvatges. L'agulla petita la utilitzaràs per punxar els petits i la més gran la reservaràs perquè els grans surtin d'hora. No vull que et matin!"

Quan els nens van arribar, en Bouki, el més tossut, va dir: "Mare, a la sala fa olor de carn humana". La seva mare li respongué: "Vés-te'n a dormir, sóc l'únic ésser humà aquí, que em vols menjar, ara?"

Quan els animals es van posar al llit, la Koumba els va estar punxant amb l'agulla petita, tal com ho fan les puces. Com que els nens no podien dormir, van sortir i van tornar als seus quefers.

Llavors la Koumba va sortir, i la vella va demanar-li que es preparés per tornar a casa. Abans, però, va donar-li tres ous i va dir-li: "Aquest, el trencaràs quan estiguis al mig de la sabana. Aquest altre, quan vegis el teu poble. I l'últim, quan siguis a l'entrada de casa teva. Vés amb compte i no els confonguis. Déu guia els teus passos!"

La Koumba es va agenollar, es va inclinar, va donar les gràcies, i se'n va anar. Caminava, caminava i caminava cap al centre de la sabana. En arribar-hi va trencar el primer ou del qual en van sortir guerrers armats.

La Koumba va tornar a caminar i caminar de nou i, quan va veure els primers teulats del seu poble, va trencar el segon ou. En van sortir lleons i panteres que els guerrers van matar.

La Koumba caminava, caminava i caminava. En entrar al poble i just de davant de casa seva, va trencar l'últim ou del que en va sortir molta gent carregada de sacs d'or i diners, i també bous. La Koumba semblava una reina i tothom va sortir a fora per contemplar-ho.

El Cadejo

-El Cadejo seria un equivalent a l'home del sac que coneixem a Catalunya i, amb diferents versions, també és present en moltes narracions orals de l'Amèrica Central-

Según los relatos que dan consistencia a la leyenda del Cadejo, este horrible perro negro es el resultado de una maldición. Transportándonos al pasado, veamos qué fue lo que sucedió:

Era una humilde familia en que el marido solía emborracharse con frecuencia en las cantinas y, llegando a deshoras de la noche a su casa, hacía un escándalo tremendo. Sacaba la cruceta y amenazaba de muerte a todo aquel que se atreviera a ponerle la mano encima. Otras veces le pegaba salvajemente a su mujer por motivos realmente insignificantes. El hijo mayor de la familia decidió un día darle un buen susto cuando éste regresaba de sus andanzas nocturnas.

Se consiguió un cuero peludo y, cuando fue ya tarde de la noche, se dirigió hacia un punto oscuro y solitario del camino, por el cual tenía que pasar su padre de regreso a casa.

Y de veras, cuando distinguió la sombra del hombre que se acercaba, se puso el cuero peludo, luego avanzó de cuatro patas al encuentro de su padre, convertido en horrendo animal de ultratumba.

El resultado fue óptimo para el muchacho, pues su papá, al ver aquella aterradora aparición, casi le da un ataque del susto y corrió tan rápido alejándose de aquel lugar que parecía que los tantos años vividos ya no le pesaran.

La estremecedora aparición continuó saliéndole al encuentro en el mismo paraje, cada vez que el papá regresaba de sus correrías nocturnas. Pero, a pesar de todos estos sustos, no le hacía abandonar su mala conducta y mucho menos el vicio del licor.

Un buen día se le agotó la paciencia al hombre y dominado el miedo que aquella espeluznante aparición le producía, levantó la cruceta para disponerse a hacer un picadillo a cuchilladas al espanto, pero cuando ya iba a asestar el primer golpe mortal, escuchó la voz de su hijo que muy temeroso le gritaba que todo había sido una broma, que lo perdonara y que no lo matara.

El padre, al constatar que aquel hijo lo había hecho objeto de burla y de tan horrenda broma, profirió una maldición al muchacho: "De cuatro patas andarás toda la vida". La maldición se cumplió y aquel hijo se convirtió en perro grande y negro, que la noche más oscura no lo es tanto con su negrura.

Esa fue la maldición por haber asustado a su padre, pasaría él a ser el Cadejo, para horror de la gente: ese perro de apariencia pavorosa, capaz de erizarle el pelo al más pintado.

Nunca se ha sabido que este espanto haya atacado a nadie. Al contrario, muchos supersticiosos aseguran que más bien suele acompañar a los solitarios caminantes para defenderlos del peligro. Aunque la tradición advierte, sin embargo, que si alguien intenta golpear a este perro en tinieblas, éste aumentará de tamaño, luego se enfurecerá y el atrevido correrá el serio peligro de una agresión.

En Patufet

-Un dels contes més populars a Catalunya-

Vet aquí que una vegada hi havia un pare i una mare que tenien un fillet tan petit, tan petitet, que li deien en Patufet.

Un dia la seva mare, mentre feia coure l'olla, va dir:

- Ai, fillet, quina guitza em fa sortir a comprar; el dinar ja bull al foc i no trobo el safrà enlloc.

En Patufet, que tot ho remenava i que per tot arreu es ficava, de seguida va contestar:

- Mare, si no hi ha safrà, jo us en puc anar a buscar.

- On vols anar, on vols anar! No veus que ets massa petitó i la gent et pot trepitjar pel carrer com un cigró?

- Ja hi aniré cantant, i així, si no em veuen, bé prou que em sentiran.

- No i no. Els menuts creuen. Hi aniràs quan siguis gran.

- Eh! Eh! Eh! Jo vull anar a buscar safrà!

I com que es va posar a plorar i picar de peus, per fer-lo callar, la seva mare li va dir:

- Bé ja n'hi ha prou, Patufet; aquí tens un dineret i vés de seguida a la botiga d'en Josep.

I carrer amunt s'encamina aquell marrec tan tossut, amb esclops i barretina i unes calces de vellut.

- Patim, patim, patum, homes i dones del cap dret, patim, patim, patum, no trepitgeu en Patufet!

Content i cantant, en Patufet arriba a la botiga d'en Josep, la botiga més bonica d'aquell indret.

- Ep, ep!

- Qui hi ha ?

- Vull un dineret de safrà.

I el botiguer tot era mirar per aquí i per allà.

- Ep, ep!

- Qui hi ha? Què voleu?

- Què no em veieu? Ja estic tip de cridar. Vejam si em despatxeu un dineret de safrà.

I el botiguer tornà a mirar i busca que busca a terra dins de la botiga, fins que, tot d'una, veu un dineret que es belluga. Aleshores s'ajup i l'arreplega, posant en el mateix lloc una paperina de safrà. Tan aviat com en Patufet té el safrà damunt seu, l'agafa ben fort, surt al carrer i deixa amb la boca ben oberta el pobre botiguer.

- Patim, patam, patum, homes i dones del cap dret, patim, patam, patum, no trepitgeu en Patufet!

I de por la gent s'amagava en no veure qui cantava, mentre carrer avall passava una paperina sola, sola, sola, com si anés sobre una bola.

I quan en Patufet va arribar amb una paperina de safrà, la seva mare no se'n sabia avenir.

Aleshores tot cofoi va demanar:

- Mare, em voleu deixar anar ara a portar el dinar al pare?

- Això sí que no, fill meu: el cistell pesa massa i pels camins encara hi ha neu.

- Eh! Eh! Eh! Jo vull anar a portar-li el dinar!

Tant i tant ho va demanar, que, perquè callés, la seva mare li digué:

- Per no sentir-te bramar, té el cistell i ja hi pots anar.

I en Patufet, que tenia molta força, va agafar el cistell del dinar i, com si res, se'l va carregar a coll.

Pel camí, cantava així: - Patim, patim, patum, homes i dones del cap dret, patim, patim, patum,

no trepitgeu en Patufet!

En sortir del poble, la gent, esglaiada, tancava portes i finestres, i pels camins, els pagesos fugien esverats en veure un cistell tot sol caminant com un cargol.

A mig camí, en Patufet es va aturar i es va asseure a la vora d'un hort per reposar una estona, però heus aquí que de sobte, començà a ploure molt fort. Per no mullar-se va anar tot sol a amagar-se sota una col. Aleshores va venir un bou mig perdut i d'una queixalada es menjà la col, molt golut, i en Patufet, de propina, amb esclops i barretina i les calces de vellut.

Cap el tard, el pare i la mare buscaven el fill per tot arreu, fins que trobaren el cistell tot sol a la vora d'un hort.

Aleshores van començar a cridar:

- Patufet, on ets? Patufet, on ets?

I en Patufet, de lluny, els contestava:

- Sóc a la panxa del bou, on no hi neva ni plou!

Com que no el sentien, els seus pares anaven cridant:

- Patufet, on ets? Patufet, on ets?

I en Patufet contestava:

- Sóc a la panxa del bou, on no hi neva ni plou!

Ai, menuts, que va passar quan van saber on era el Patufet!

Sabeu què van fer els seus pares?

Doncs van començar a donar força menjar, força menjar al bou, i el bou es va anar inflant, inflant, inflant...

Tant i tant es va atipar, que, al capdavant, el bou va i fa: Pam!

I com un llampec va sortir en Patufet, molt content i espavilat, com si res no hagués passat.

I vet aquí un gos, vet aquí un gat que aquest conte s'ha acabat.